

(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

บันทึกความรู้สัมมาชีพชุมชน
(เพื่อเผยแพร่บนเว็บไซต์สัมมาชีพชุมชน)

๑. ประเภทความรู้สัมมาชีพ (สามารถเลือกได้มากกว่า ๑ หมวดหมู่) เกษตร ท่องเที่ยวชุมชน
อื่น ๆ แปรรูป-อาหาร แปรรูป-เครื่องดื่ม
แปรรูป-ผ้าและเครื่องแต่งกาย แปรรูป-ของใช้ ของประดับ
แปรรูป-สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร
๒. ชื่อองค์ความรู้ การเผาถ่าน
๓. ชื่อเจ้าขององค์ความรู้ นางสำรี มูลล้ำ
ที่อยู่บ้านเลขที่.....๔๘.. หมู่ที่....๗... ตำบล....โกเส้า....อำเภอ..หนองแขง...
จังหวัดสระบุรี รหัสไปรษณีย์....๑๘๑๗๐..
๔. ความเป็นมา/แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ทำให้ (ในการบันทึกองค์ความรู้)
(๑)...อยากเผยแพร่ความรู้ให้เป็นที่รู้จัก.
(๒). สามารถทำเป็นอาชีพเสริมได้
(๓)..กระบวนการขั้นตอนการทำไม่ยุ่งยาก
๕. วัตถุประสงค์
(๑) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับผู้สนใจสามารถนำไปประกอบอาชีพเสริมได้
(๒) สร้างรายได้เสริม
๖. วัตถุดิบที่ใช้
- ไม้สำหรับเผาถ่าน
๗. อุปกรณ์ที่ใช้
๑) ถังน้ำมัน ๒๐๐ ลิตร ๑ ถัง มีฝาเปิดด้านบนได้ก็ดี (สะดวกในการทำไม่ต้องตัดฝา)
๒) ท่อไยหิน เส้นผ่านศูนย์กลาง ๔ นิ้ว ยาว ๑ - ๑.๕ เมตร ๑ ท่อ (ใช้ทำเป็นปล่องควัน)
๓) ข้องอไยหิน ๙๐ เส้นผ่านศูนย์กลาง ๔ นิ้ว (สำหรับเชื่อมต่อตัวเตา กับปล่อง)
๔) กระเบื้องหรือสังกะสี ๔-๕ แผ่น (สำหรับทำผนังเตา ด้านข้างและด้านหลัง)
๕) อิฐบล็อก ๕ ก้อน (สำหรับทำปากเตา)
๖) ไม้ท่อนขนาดไม้ หน้าสาม ยาว ๑ เมตร ๘ ท่อน เสี้ยมปลายให้แหลม (ไว้ทำเสาค้ำยันผนังเตา)
๗) ไม้ไผ่ลำตรง ๑ ลำ เส้นผ่านศูนย์กลาง ๓ นิ้ว ยาวอย่างน้อย ๕ เมตร (รองน้ำส้มควันไม้)

๘) ดินหรือทราย (ทำฉนวนหุ้มรอบเตา)

๙) ดินเหนียวผสมซีเมนต์ (ใช้เป็นยาแนวรอยต่อต่างๆ)

๑๐) ขวดน้ำตัดปากใส่ไส้ค้อนไม้ นำลวดร้อยเป็นหูหิ้วด้วย เพราะน้ำส้มเป็นกรด ถ้าภาชนะเป็นโลหะ กรดจะกัดโลหะทำให้น้ำส้มค้อนไม้คุณภาพไม่ดี

๘. กระบวนการ/ขั้นตอน

ขั้นตอนการเตรียมอุปกรณ์

๑. นำถังน้ำมัน ๒๐๐ ลิตร ฝาเปิดด้านบน เจาะเป็นรูสี่เหลี่ยม ๒๐x๒๐ เซนติเมตร ส่วนด้านบนถังให้เจาะรูกลม เส้นผ่านศูนย์กลางใหญ่กว่า ๔ นิ้วเล็กน้อย เพื่อให้ใส่ช่องอวดได้สะดวก

๒. ช่องอวดให้เจาะรู ๑ นิ้ว มุมฉากด้านบนอกเพื่อใช้ระบายน้ำที่เกิดจากการควบแน่นของควันในท่อไยหิน

๓. นำไม้ไผ่เจาะทะลุปล้อง ตัดปากเฉียง ๔๕ องศา ด้านหนึ่ง วัดห่างจากปากด้านบน เจาะรูด้วยเลื่อย กว้าง ๒ เซนติเมตร ไว้รองรับน้ำส้มค้อนไม้

๔. ผ้าหนา หรือกระสอบปาน มาพันรอบไม้กระบอก ห่างจากรูไม้ขึ้นไป เล็กน้อย

๕. ผ้าทำเป็นลูกประคบใหญ่พอที่จะปิดปากท่อไยหินให้สนิท โดยใส่ทรายไว้ผูกปากให้แน่น และเศษผ้าอีกผืนหนึ่งหนาพอประมาณ ไว้ปิดปากปล้องกับท่อไม้ไผ่

ขั้นตอนการประกอบเตา

๑. นำถังน้ำมันมาวางนอนให้รูกลมท้ายเตาอยู่ด้านล่าง และหาไม้หนุนด้านหน้าเตา (ฝาเปิดด้านบนถัง) สูงกว่าเล็กน้อยเพื่อช่วยเรื่องการระบายน้ำและการไหลเวียนของอากาศดีขึ้น

๒. วัดระยะห่างออกจากตัวถัง ข้างละ ๒๐ เซนติเมตรเพื่อตอกเสาค้ำยันหลัก ด้านละ ๒ ต้น หรือมากกว่าตามความเหมาะสม

๓. ประกอบผนังเตาด้วยสังกะสี หรือกระเบื้อง โดยให้เสาค้ำอยู่ด้านบนผนังอยู่ด้านใน

๔. ตักดินหรือทรายเทใส่ระหว่างข้างถัง ๒ ข้าง และผนังเตาพอควรไม่ให้ผนังล้ม

๕. ประกอบช่องอวดไยหินที่รูกลมด้านท้ายเตา เพื่อทำเป็นปล่องควัน ใช้ดินเหนียวผสมซีเมนต์ผสมทรายร่อยต่อ ระหว่างช่องอวดกับถัง ได้ระดับแล้วก็ ตอกไม้หลักกั้นไม้ให้ช่องอวดลอยออก

๖. นำท่อไยหินต่อบนช่องอวดท้ายเตาให้ตรงแล้วผสมทรายร่อยต่อด้วยดินเหนียวผสมซีเมนต์ให้สนิท ควรใช้ลวดผูกท่อไยหินกับไม้หลักไว้ไม่ให้เคลื่อน ควรผสมทรายร่อยต่อด้านในถังกับช่องอวดไยหินด้วย

๗. ปิดผนังด้านท้ายเตาด้วยการตอกหลักห่างจากท้ายเตา ๑๐-๑๕ เซนติเมตร

๘. ตักดินหรือทรายถมระหว่างผนังทั้ง ๓ ด้านให้เต็มเป็นฉนวนเตา

๙. ตัดแผ่นสังกะสีหรือกระเบื้อง กว้างพอที่จะปิดผนังด้านข้างของหน้าเตา แล้วตอกหลักกั้นไว้ทั้งซ้ายและขวาป้องกันไม่ให้ดินฉนวนพังลงมา

เตาหลังหนึ่งเมื่อประกอบเสร็จแล้ว สามารถเผาถ่านได้เป็นร้อยครั้ง จนกว่าตัวถังน้ำมันจะผุ ซึ่งอาจนานกว่า ๒-๓ ปี ขึ้นอยู่กับการใช้งาน

๙. ข้อพึงระวัง

- อาจเกิดอุบัติเหตุได้เผาถ่าน อาจโดนความร้อนไหม้ได้
- ไม้ คือ วัสดุในการเผาถ่าน ปัจจุบันไม่มีจำหน่ายน้อยมาก หากยึดอาชีพการเผาถ่านเป็นหลักเรา ต้องได้ซื้อไม้เพื่อมาเผาถ่าน ทำให้ต้นทุนเพิ่มมากขึ้น

๑๐. ข้อเสนอแนะ

ก่อนเข้าสู่กระบวนการเผา สิ่งสำคัญที่จะต้องเตรียมคือไม้ ที่จะนำมาเผาเลือกไม้ขนาดไล่ กัน (ไม้ที่นำมาเผาไม่ควรสด-แห้งจนเกินไป) ถ้าเป็นท่อนยาวควรตัดให้สั้น ๘๐ เซนติเมตร ยาวพอจะใส่ ในเตาได้พอดี (ถ้าน้ำมันยาว ๙๐ เซนติเมตร) และคัดแยกไม้เป็นกลุ่ม ๓ ขนาด คือ เล็ก กลาง ใหญ่ เพื่อ สะดวกในการเรียงไม้เข้าเตา

การเรียงไม้สำคัญมาก เริ่มจากวางไม้ท่อนเล็กยาว ๑ ฟุตไว้ตามขวางประมาณ ๓ ช่วงใช้เป็นหมอนหนุน (หรือเหล็กเส้นยาว ๑ ฟุต หรือตะแกรงเหล็ก) ควรวางให้มีช่องว่างจากท้องเตาเพื่อ หมุนเวียนความร้อนภายในเตา เริ่มเรียงไม้เข้าเตา โดยให้ไม้ขนาดเล็กสุดอยู่ด้านล่าง ขนาดใหญ่สุด อยู่บน (ธรรมชาติของความร้อนจะลอยอยู่ด้านบน อุณหภูมิด้านล่างจะต่ำกว่า เมื่ออุณหภูมิต่างกัน ไม้เล็ก ไม้ใหญ่จะเป็นถ่านพร้อมกันพอดี และใส่ไม้ควรเอาด้านล่างเล็กกว่าเข้าไปในเตา เพราะอยู่ใกล้ช่อง เชื้อเพลิงซึ่งอุณหภูมิจะสูงกว่าท้ายเตา) จนไม้เต็ม

ปิดฝาเตา เอาวัสดุหุ้ม ไม้ด้านล่างเป็นปากเตา (ปิดฝาถึงให้สนิท) แล้วเอาดิน ทราย กลบ หลังเตาและรอบตัวเตาให้มิด ประกอบช่องใส่ไฟด้วยการเอาอิฐบล็อก ๒ ก้อนมาวางตั้งขนานกันตรงรู สีเหลี่ยมหน้าเตา เว้นระยะให้พอดีกับช่องที่เจาะไว้ นำอิฐอีก ๒ ก้อนวางนอนทับด้านบน แล้ววางแนว ประสานระหว่างหน้าเตากับอิฐ รอยต่อของอิฐแต่ละก้อนทุกแนว ขอบฝาถึงกับตัวถังก็ยาแนวให้สนิท

๑๑. ความสามารถในการจำหน่าย/ให้บริการ

- จำหน่ายในหมู่บ้าน และมีพ่อค้ามารับซื้อ

๑๒. ที่อยู่สำหรับการติดต่อ

- (๑) ชื่อ-สกุล. นางสาว มุลล้า
- (๒) ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๗ บ้านโคกเสียด ต.ไถ่เสา อ.หนองแสง จ.สระบุรี / ปราชญ์ชุมชน
- (๓) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๗-๑๕๖๖๗๖๘

๑๒. แนบไฟล์รูปภาพเฉพาะนามสกุล .gif , .jpeg) /ไฟล์อื่นๆ เฉพาะนามสกุล .zip , .rar, .pdf, .doc

- (๑) ไฟล์ภาพเจ้าของความรู้.....
- (๒) ไฟล์ภาพกิจกรรม.....

(๓) ไฟล์ภาพเอกสารต่างๆ.....

.....

หมายเหตุ : ๑) บันทึกหมู่บ้านเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ (๒๓๓ หมู่บ้าน) อย่างน้อย ๑ องค์ความรู้

๒) ส่งถึงจังหวัดภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐

๓) ส่งเป็นไฟล์งานบันทึกความรู้สัมมนาซีพชุมชนข้อมูล ขอเป็น .doc / ไฟล์ รูปภาพ

เฉพาะนามสกุล .gif , .jpeg./ไฟล์อื่นๆ เฉพาะนามสกุล .zip , .rar, .pdf, .doc

๔) ไฟล์รูปภาพ โดยเฉพาะเจ้าของความรู้ และภาพกิจกรรม ขอให้มีความชัดเจน

และส่งแยกมา ไม่บันทึกลงในไฟล์ .doc : ขอขอบคุณค่ะ